

ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

доповідь за Весняній школі

**«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
УКРАЇНУ»**

15-27 БЕРЕЗНЯ 2021 Р.

Смирнова К.В.
д.ю.н., професор, професор кафедри порівняльного і
європейського права Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Експерт Центру досконалості Жана Моне

Про діяльність Центру досконалості Жана Моне – <http://www.iir.edu.ua/jean-monnet-center/jean-monnet-news/>
База даних навчальної і наукової інформації про ЄС – <http://e-learning.iir.edu.ua/course/view.php?id=29&lang=uk>

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

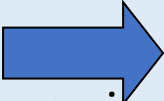
За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне №611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence Project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE "Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach".

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Рівні економічної інтеграції в рамках Євросоюзу

- Зона вільної торгівлі усуває перешкоди для торгівлі товарами (мито, квоти) поміж державами, але зберігає стосовно третіх держав не гармонізовані митні тарифи.
- Митний союз власне посилює зону вільної торгівлі спільним митним тарифом стосовно третіх держав. (недоліком є те, що вільний рух товарів може призвести до зникнення цілих виробничих галузей тих держав-членів, які неспроможні витримати конкуренцію з іншими державами-членами.)
- Спільний ринок додає поряд з вільним рухом товарів вільних рух інших економічних факторів: працівників, послуг, капіталів
- Внутрішній ринок удосконалення та поглиблення спільного ринку, що призводить до функціонування такого ринку як ринку однієї держави.

Внутрішній ринок ЄС

Вільний рух
осіб

Вільний рух
товарів

Вільний рух
капіталів й
платежів

Вільний рух
послуг

Цифровий
ринок ЄС!!!!

Внутрішній ринок: Стаття 3(3) ДЄС та Стаття 4(2)(а) ДФЄС

- Стаття 3(3) ДЄС: ‘Союз створює внутрішній ринок.....’
- Стаття 4(2)(а) ДФЄС: внутрішній ринок відноситься о спільної компетенції ЄС та держав-членів.

- Стаття 3 ДФЄС
- Статті 28 -33 ДФЄС
- Статті 34-36, 45, 49, 56 & 57 ДФЄС
- Статті 18 & 19 ДФЄС

Свобода вільного руху **товарів**

Митний союз

- Ст. 28 ДФЄС (пряма дія статті):
- Союз включає митний союз, який розповсюджується на весь товарообіг і передбачає заборону митних зборів на імпорт та експорт між державами-членами і всіх інших еквівалентних їм платежів, а також прийняття спільного митного тарифу щодо третіх країн.
- Положення ст. 30 та глави 3 даного розділу стосуються продукції, виробленої в державах-членах, а також товарів, імпортованих з третіх країн, які є у вільному обігу на території держав-членів.

митний союз має два аспекти:

- *а) зовнішній - прийняття єдиного митного тарифу (ЄМТ) щодо третіх країн;*
- *б) внутрішній - заборона митних зборів на імпорт та експорт між державами-членами, а також всіх платежів, які мають еквівалентну дію.*

Територія вільного руху товарів

- митна територія ЄС, що є простором, на який поширюється спільний митний тариф/
- Митна територія: держави-члени (є виключення по регіонах) + Монако, Сан Марино, Ватикан, Андорру та Туреччину (на підставі міжнародних договорів).
- Наприклад, The Ankara Agreement of 12.09.1963 - EC-Turkey Customs Union. This final phase entered into force on 1 July 1996.
- **Митний кодекс ЄС** (Union Customs Code (UCC))
- Регламент (ЄУ) No 952/2013 + зміни та імплементаційні акти (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/union-customs-code/ucc-legislation_en)

Поняття товару

- **Товарами** вважаються будь-які речі (вироби), що можуть бути оцінені у грошовому еквіваленті і таким чином стати об'єктом торгових операцій. Ця категорія не обмежується звичайними товарами і може включати, наприклад, монети, які були, але вже не є законним платіжним засобом. (відповідно до рішення Суду ЄС по справі 7/68 *Commission v. Italy* (1968))
- До поняття товару не входять: зброя, що має особливий режим регулювання (ст. 346-348 ДФЄС); *res extra commercium* (наркотики, людські органи тощо).
- Об'єкти, що постачаються разом з послугою, є товарами – вода, електроенергія

Складові елементи вільного руху товарів:

- Fiscal barriers
 - Art 30 TFEU: Customs duties
 - Art 110 TFEU
- Regulatory barriers
 - Art 34 TFEU: quantitative restrictions on imports. This also includes measures having equivalent effect (MEEQRs/MEEs)
 - Art 35 TFEU: quantitative restrictions on exports

We will now turn to discuss each of these provisions...

Заборони митних зборів та еквівалентних їм платежів

- Ст. 30 ДФЄС :

“Мито на імпорт і експорт і еквівалентні йому збори забороняються між державами-членами. Ця заборона поширюється також на мито фіскального характеру”.

Ст. 30 має пряму дію.

платежі (збори), еквівалентні митним зборам” (ЗЕД)

- - “будь-який грошовий збір, яким би малим він не був і яким би не були його призначення та спосіб запровадження на вітчизняні або імпортовані товари, що перетинають кордон, і який не є митом у буквальному значенні, становить збір еквівалентної дії, ... навіть якщо він не надходить до бюджету, не є протекціоністським або дискримінаційним, і товар, який ним обкладається, не конкурує з будь-яким вітчизняним товаром”.

(рішення Суду ЄС по справі 24/68 Commission v. Italy (1969))

принцип Сан Джорджіо

- Підприємець, з якого незаконно були стягнуті мито або ЗЕД всупереч приписам ст. 30, має право вимагати реституції та компенсації збитків, звернувшись з позовом до національного суду держави-члена Євросоюзу, де було скоєне правопорушення

(справи 199/82 San Giorgio, 1983 та C-192/95 Societe Comateb, 1997).

Винятки з заборон на стягнення митних зборів та еквівалентних їм платежів.

- якщо такий збір є сплатою за послугу, фактично надану експортеру, і яка становить суму пропорційну вартості такої послуги або якщо він (збір) стосується загальної системи внутрішніх податків, що застосовується регулярно у відповідності з однаковими критеріями як до вітчизняних так і для імпортованих товарів.
- сплата за послуги, які передбачають реальний прибуток для імпортера або поліпшення якості імпортованих товарів (наприклад, обробка і пакування).
- Збори за покриття витрат на ветеринарну інспекцію, обов'язкову за правом ЄС

суми зборів не повинні перевищувати вартості або ціни послуги чи суми, пропорційної наданій послугі

Заборони дискримінаційного внутрішнього оподаткування (ст. 110).

- поширюється й на товари з третіх країн, які є у вільному обігу в межах Союзу
- поширюється й на експорт продукції
- ст. 30 спрямована на створення державного контролю на кордоні, а ст. 110 – на формування в держав-члені внутрішніх передумов для усунення дискримінації у сфері оподаткування залежно від походження товарів.

Різниця між ст.ст. 30 та 110

Ст.
30

*(заборони митних зборів
та еквівалентних їм
платежів)*

спрямована на створення
державного контролю на
кордоні

Ст.
110

*(Заборона
дискримінаційного
внутрішнього
оподаткування)*

спрямована на
формування в держав-
члені внутрішніх
передумов для усунення
дискримінації у сфері
оподаткування залежно
від походження товарів.

- Однак обидві спрямовані на усунення фіскальних перешкод на шляху нормального функціонування внутрішнього ринку

Непрямий захист через оподаткування

- Внутрішнє оподаткування, яке передбачає непрямий захист вітчизняних продуктів, суперечить ст. 110 ДФЄС.
- Таким чином, ст. 110 вимагає застосування однакових податків до продукції на внутрішньому ринку Євросоюзу, незалежно від її походження. Не може бути виправдана пряма дискримінація за національною ознакою.
- Подібні товари: чи є віскі та лікер однаковими товарами!?!

Заборона кількісних обмежень.

- Ст.34: “Кількісні обмеження на імпорт та всі інші еквівалентні їм дії забороняються між державами-членами”,
- Ст. 35: “Кількісні обмеження на експорт та всі інші еквівалентні їм дії забороняються між державами-членами”.

Ст.ст. 34 та 35 мають пряму дію
(справа 74/76 Ianelly & Volpy, 1977).

- Кількісні обмеження - “заходи, що дорівнюють повному чи частковому, залежно від обставин, обмеженню імпорту, експорту або транзиту товарів” (рішення Суду ЄС у справі 2/73 Geddo (1973).
- ст. 34 стосується фізичних торгових обмежень: формальностей на кордоні; спонсорування урядами компаній на користь товарів власного виробництва; вимоги щодо підтвердження автентичності продукції; національних норм, які однаково застосовуються для вітчизняних та імпортованих товарів і визначають дозволені у продуктах харчування інгредієнти.
- + винятки - ст. 36: стосуються принципів суспільної моралі, публічного порядку та державної безпеки; захисту здоров’я та життя людей, тварин чи рослин; захисту національних багатств, які мають художню, історичну чи археологічну цінність; захисту промислової і комерційної власності

Заходи, які мають дію, еквівалентну кількісним обмеженням

Дві групи ЗЕКО:

- Різного (вибіркового) застосування, тобто такі, що “перешкоджають імпорту товарів, включаючи заходи, що стають на заваді імпорту або роблять його дорожчим за вітчизняну продукцію” (напр. обмеження імпорту і митний контроль, дискримінація на користь вітчизняної продукції, фіксація ціни, маркування відповідно до походження і призначення товарів тощо)
- Загального застосування, тобто заходи, “однакові для вітчизняної та імпоротної продукції”.

Dassonville (справа про імпорт шотландського віскі)

- усі правила торгівлі, прийняті державами-членами, які здатні перешкодити, прямо чи побічно, реально чи потенційно, торгівлі в межах Союзу, повинні розглядатися як заходи, що мають дію, еквівалентну кількісним обмеженням.

Dassonville:

- "All trading rules enacted by Member States which are capable of hindering, directly or indirectly, actually or potentially, **inter-Community trade** are to be considered as measures having an effect equivalent to quantitative restrictions." (para. 2)

→ article

DASSONVILLE CASE 8-74

Заходи загального застосування

стосуються дискримінаційних норм, які не роблять різниці між вітчизняною та імпортованою продукцією, проте можуть обмежувати торгівлю

Справа 120/78 Cassis de Dijon (1979)

Справа Кассіс

В результаті справи Кассіс було визначено два важливих принципи вільного руху товарів на внутрішньому ринку ЄС

Перший принцип Кассіс

- Перешкоди для доступу товарів, вироблених в одній з держав-членів, на ринок іншої держави-члена у формі закону можуть бути запроваджені лише на підставі обов'язкових вимог, які встановлюються Судом ЄС (наприклад, захист здоров'я громадян, конкуренції, прав споживачів, природного середовища, національних чи регіональних соціальних та культурних особливостей, кінематографії як форми культурного висловлення, забезпечення ефективності фінансового контролю, чесності торговельних операцій, свободи слова та преси тощо)

Другий принцип Кассіс

- якщо товари виробляються і продаються у будь-якій державі-члені на законних підставах, не існує переконливих причин для обмеження їх доступу на ринки інших держав-членів (принцип взаємного визнання національних стандартів (технічних норм)).

SIGNIFICANCES FOR THE INTERNAL MARKET

DASSONVILLE

- Stagnant Integration
- Establishment of Jurisdiction CJEU
- Spillover Effect
- EU Supremacy
- Catch-all Formula

CASSIS DE DIJON

- Extraterritorial Effect
- Minimal Harmonisation
- Private Enforcement
- Competition of legal orders
 - Corporate Relocation
 - Race to the bottom
 - Cutting Dead Wood

Винятки з заборон, встановлених ст.ст. 34 та 35 ДФЄС.

- Ст. 36 містить перелік підстав, які дозволяють подолати заборони встановлені у ст.ст. 28 та 29 Договору про заснування ЄС.
- “положення ст.ст. 34 та 35 не виключають заборон чи обмежень на імпорту, експорту і транзит товарів відповідно до принципів суспільної моралі, публічного порядку та державної безпеки; захисту здоров’я та життя людей, тварин чи рослин; захисту національних багатств, які мають художню, історичну чи археологічну цінність; захисту промислової і комерційної власності. Такі заборони чи обмеження не є, однак, засобом дискримінації чи прихованого обмеження в торгівлі між державами-членами”.
- Цей перелік підстав є вичерпним,

Вільний рух осіб у Євросоюзі

- Ст. 21 ДФЄС передбачає, що кожен громадянин Союзу має право на вільне пересування та постійне проживання на території держав-членів, з урахуванням обмежень та умов, визначених даним Договором, та відповідно до положень, прийнятих для його застосування.
- Ст.ст. 45-48 визначають засади для вільного пересування працівників у межах Союзу.

Феномен в МП – громадянство Європейського Союзу

- Запроваджено Маастрихтським договором
- Ст. 20 ДФЄС: громадянином Союзу є особа, яка має громадянство держави-члена. Громадянство Союзу доповнює національне, а не змінює його
- + Право на вільне пересування та проживання територією ЄС (ст. 21)
- + активне і пасивне виборче право (ст. 22)
- + посилений дипломатичний і консульський захист (ст.23)
- + право на подання петицій до Європарламенту та звернень зі скаргою до Єврообмудсмана (ст.24)

Розповсюдження свободи

- Положення про свободу пересування осіб в межах Євросоюзу поширюється насамперед на громадян держав-членів об'єднання.
- Вони, як правило, не стосуються громадян третіх країн, які на законних підставах можуть перебувати або працювати в державах членах Євросоюзу.
- Певними свободами в межах Євросоюзу користуються лише громадяни третіх країн як члени родини працівників.

Вільний рух працівників.

- Ст. 45 ДФЄС (пряма дія):
- Гарантується свобода пересування працівників у межах ЄС.
- Така свобода пересування передбачає скасування будь-якої дискримінації на національній основі між представниками держав-членів, що ґрунтується на різних підходах до вирішення питань зайнятості, оплати й інших умов праці та працевлаштування.

Ст. 45 (продовження)

- Згідно з основними засадами соціальної політики свобода пересування передбачає право громадян на безпеку та охорону здоров'я, що включає вирішення наступних питань:
 - а) розгляд поданих пропозицій щодо працевлаштування;
 - б) вільне пересування з метою працевлаштування на території держав-членів;
 - в) перебування з цією ж метою в іншій державі-члені відповідно до законодавчих положень, адміністративних актів і постанов даної держави про працевлаштування громадян;
 - г) проживання на території держави-члена після завершення трудової діяльності в ній на умовах, визначених в імплементаційних регламентах, прийнятих Комісією.
- Положення даної статті не стосуються працевлаштування у сфері державної служби.

Поняття “робітник”

- “робітник” (відповідно до рішення Суду ЄС по справі 66/85 Lawrie-Blum (1986) - це особа, яка протягом певного проміжку часу здійснює економічну діяльність під керівництвом іншої особи і за це отримує винагороду.
- Під поняття “робітник” підпадають також особи, які зайняті не повний робочий день (справи 53/81 Levin (1982) та 139/85 Kempf (1986)), а також ті, хто шукає роботу.
- Проте останні можуть перебувати в країні-члені не більше 6 місяців.

Директива 2004/38

право робітника на в'їзд та проживання передбачає:

- право виїжджати з рідної держави-члена з метою працевлаштування в іншій державі-члені Євросоюзу (ст. 4);
- право безвізового в'їзду на територію іншої держави-члена Євросоюзу за умови пред'явлення посвідчення особи або паспорта (ст. 5);
- право на отримання дозволу на проживання в державі-члені за умови пред'явлення посвідчення особи або паспорта та документа, який підтверджує працевлаштування робітника в цій державі (ст. 6);
- право членів родини робітника на отримання від держави перебування дозволу на проживання разом з робітником за умови пред'явлення документів, на підставі яких вони в'їхали до цієї держави; документів, що підтверджують їхні родинні стосунки з робітником або стан їхнього утримання робітником чи факт попереднього проживання разом з робітником (статті 7, 8).

Директива ЄС 2004/38

- До членів сім'ї робітника, які можуть мігрувати разом з робітником, відносяться його дружина та їхні нащадки віком до 21 року або утриманці; родичі на утриманні по висхідній лінії робітника і його дружини, зареєстрованих партнерів (ст. 2).
- Термін «дружина» означає особу, яка вийшла заміж за робітника, але не обов'язково мешкає разом із ним. Навіть після розлучення робітника з дружиною вона має право залишатися у країні перебування (ст. 13). Члени родини робітника можуть влаштовуватися на роботу в державі-члені Євросоюзу, де він працював. Діти робітника мають право на вільний доступ до загальної освіти та професійної підготовки, а також на отримання фінансової допомоги на навчання (ст. 12).

Правом на свободу пересування і проживання в межах Євросоюзу користуються також

- студенти, пенсіонери і ті, хто не є економічно активними, а також моряки, футболісти:
- Відповідно до Директиви ЄС 2004/38 студенти, їхні подружжя і діти на утриманні мають право на проживання в країні перебування упродовж усього терміну їхнього навчання.
- *Пенсіонери та особи, які не є економічно активними, їх подружжя та родичі за обома лініями можуть отримати дозвіл на проживання в іншій країні державі-члені Євросоюзу дійсний протягом п'яти років з можливістю його поновлення (ст. 11). Дозвіл на проживання для цих осіб надається за умови, що вони здатні себе матеріально забезпечити і не будуть звертатися за соціальною допомогою в країні перебування (ст. 7).*

Серед основних питань щодо прав громадян третіх країн можна назвати наступні:

- 1) положення, що визначають умови, при яких громадяни третіх країн можуть мати право на свободу пересування на території країн-членів на період, який не перевищує 3 місяці (стаття 62 (3) ДЗЄС);
- 2) положення, що визначають мінімальну стандартну процедуру одержання притулку (ст. 63 (1б) і Директиви 2003/9/ЄС);
- 3) положення, що визначають права та умови, при яких громадяни третіх країн, законно проживаючи в одній з країн-членів, мають право на проживання в іншій країні-члені (ст. 63 (3) ДЗЄС).

- *Директива 2003/86* щодо права на возз'єднання сімей;
- *Директива 2003/109* щодо статусу громадян третіх країн, які проживають на довгостроковій основі;
- *Директива Ради 2004/114/ЕС* щодо умов допуску з метою отримання освіти, обміну учнями, неоплачуваної професійної підготовки або волонтерської діяльності;
- *Регламент 1030/2002* щодо уніфікованого формату видачі дозволів на проживання (технічні питання).
- **Регламент Європарламенту і Ради від 5 квітня 2011 року № 492/2011 щодо свободи пересування робітників у межах Союзу (кодифікована версія)**

Свобода пересування осіб

- Свобода пересування непрацюючих осіб з метою проживання
- Свобода руху працівників та членів їх сімей
- Свобода руху працюючих – громадян третіх країн
- Права, що витікають з норм Шенгенського акту (на території Шенгенського простору – не співпадає з державами-членами ЄС!!!)
- Свобода заснування

Право на заснування та економічну діяльність

- ст.ст. 49-55 ДФЄС
- ст. 49 (пряма дія) “забороняються будь-які обмеження свободи заснування та економічної діяльності громадян держав-членів на території іншої держави-члена. Подібна заборона стосується також обмежень щодо створення агентств, філій чи дочірніх компаній громадянами будь-якої держави-члена на території іншої держави-члена.

Свобода заснування включає

- право на самостійну діяльність, а також на створення компаній або фірм відповідно до положень статті 54 та згідно з умовами, встановленими на законодавчому рівні для громадян власної держави-члена у випадках, які стосуються створення підприємств, у відповідності з положеннями глави, що стосується капіталів”.

Свобода заснування та економічної діяльності

означає заборону прямої або непрямой дискримінації суб'єктів підприємницької діяльності держав-членів та території іншої держави-члена.

Обмеження свободи заснування та економічної діяльності

- Якщо вони застосовуються недискримінаційним чином;
- Якщо виправдані вимогами захисту суспільних інтересів;
- Припустимі для досягнення мети;
- Вживаються в межах та обсязі, необхідних для досягнення мети.

Підставами для введення певних обмежень свободи заснування є

- охорона громадського порядку,
 - державна безпека,
 - охорона здоров'я (ст. 52)
-
- Свобода на заснування не розповсюджується на види діяльності, які в державі-члені пов'язані з виконанням владних повноважень (ст. 51)

Суб'єкти підприємницької діяльності країни походження не можуть користуватися цією свободою у власній державі-члені.

Вони не можуть посилатися на право Євросоюзу, якщо в країні походження по відношенню до них діють будь-які обмеження на заснування та економічну діяльність.

Поняття компанії в Євросоюзі

- Компанії чи фірми (включаючи кооперативні товариства та інші юридичні особи, що підлягають регулюванню в рамках приватного чи публічного права, за виключенням неприбуткових юридичних осіб) можуть користуватися свободою заснування та економічної діяльності повинні
- бути створеними відповідно до закону держави-члена і мати власний зареєстрований офіс, центральну адміністрацію або головне місце підприємницької діяльності в межах Співтовариства та діяти на основі цивільного і комерційного права країни походження (ст. 54)

“вторинне ділове заснування”

(дочірня компанія, філія, агентство), коли компанія або фірма, зареєстрована в одній з держав-членів Євросоюзу, не здійснює в ньому ніякої економічної діяльності, проте здійснює свою діяльність через вторинне заснування в іншій державі-члені.

Визнано Судом ЄС по справі 79/85 Segers (1986)

Взаємне визнання державами-членами професійних кваліфікацій та дипломів

- ст. 53 ДФЄС передбачає, що з метою сприяння особам у веденні їх самостійної професійної діяльності органи Євросоюзу приймають директиви про взаємне визнання дипломів, сертифікатів та інших офіційних свідоцтв професійної підготовки.

Вертикальна гармонізація

- **Секторне визнання** (взаємне визнання державами-членами кваліфікацій для осіб, зайнятих у оптовій і роздрібній торгівлі, торгових агентів, лікарів, дантистів, медичних сестер, акушерок, ветеринарів, аптекарів, юристів, ремісників, архітекторів тощо)
- Передбачається прийняття двох директив: Одна – визначала загальні мінімальні вимоги стосовно освіти та професійної підготовки для певної професії в усіх державах-членах Євросоюзу, а друга – назву і вигляд дипломів, які задовольняють умовам взаємного визнання кваліфікацій.

Горизонтальна гармонізація

взаємне визнання професійної підготовки в цілому, а не в певній галузі

- Директива ЄЕС 89/48 передбачила взаємне визнання професійної підготовки в усіх сферах, де необхідним є диплом про вищу освіту
- Під дипломом розуміється свідоцтво кваліфікації, видане компетентним органом держави-члена особі, яка провчилася у вищому навчальному закладі країни походження на менше трьох років, і отримала право здійснювати там професійну діяльність.

Свобода надання послуг

- ст.ст. 56-62 (пряма дія)
- У ст.56 зазначається: відповідно до нижчевикладених положень скасовуються будь-які обмеження на вільне надання послуг у межах Співтовариства по відношенню до громадян держав-членів, що здійснюють своє право на заснування та економічну діяльність в іншій державі-члені, ніж та, громадянину якої надаються послуги.
- Згідно положень ст. 57 особа, що надає послуги, має право тимчасового ведення тієї чи іншої економічної діяльності в державі-члені, де надаються такі послуги, на тих самих умовах, що існують в його власній країні.
- Крім того на основі ст. 62 ДФЄС положення ст.ст. 51—54, які регулюють свободу на заснування та економічну діяльність, застосовуються до питань, що порушуються в главі про послуги.

Поняття послуги в Євросоюзі (ст. 57)

- **послуги** вважаються таким, коли вони, як правило, надаються за винагороду і не підлягають дії положень про свободу пересування товарів, капіталів та осіб. До послуг, зокрема, належать:
 - (а) діяльність промислового характеру;
 - (б) діяльність комерційного характеру;
 - (в) діяльність ремісників;
 - (г) професійна діяльність.

Уточнення до визначення послуг

- банківські та страхові послуги забезпечуються положеннями про свободу переміщення капіталу (ст. 58)
- освіта, яка оплачується державою не є послугою (справи 293/83 Gravier (1985), 263/86 Humbel (1988))
- винагорода за надані послуги може надходити не тільки від їх одержувача, а й від будь-якої третьої особи. (справа C-275/92 Bond (1994))
- можливість надання послуг провайдерами через кордон з території однієї держави-члена споживачам, що знаходяться на території іншої держави-члена (справа 155/73 Sacchi [1974]).

Директива ЄС 2006/123 про послуги на внутрішньому ринку

- сфери, на які не розповсюджується свобода надання послуг: сфери транспорту; фінансів; електронних комунікацій та мереж; аудіовізуальні послуги; послуги у сфері азартних ігор; послуги, пов'язані з виконанням офіційних функцій; соціальні послуги; послуги приватних охоронних фірм; послуги нотаріусів; послуги у сфері охорони здоров'я

Вільний рух капіт алів і плат ежів

- Основні засади свободи пересування капіталів і платежів закріплені у ст.ст. 63-66 ДФЄС.
- У ст. 63 зазначено:
 1. У межах положень, викладених у цій главі, всі обмеження на переміщення капіталу між державами-членами, а також між державами-членами і третіми країнами повинні бути заборонені.
 2. У межах положень, викладених у цій главі, всі обмеження на платежі між державами-членами, а також між державами-членами і третіми країнами повинні бути заборонені.

“рух капіталів” та “рух платежів”

- Рух капіталів охоплює усі фінансові операції, що насамперед пов'язані з інвестиціями коштів.
- Рух платежів – це рух валютних коштів, які становлять платежі на виконання зобов'язань сторін за укладеним правочином.

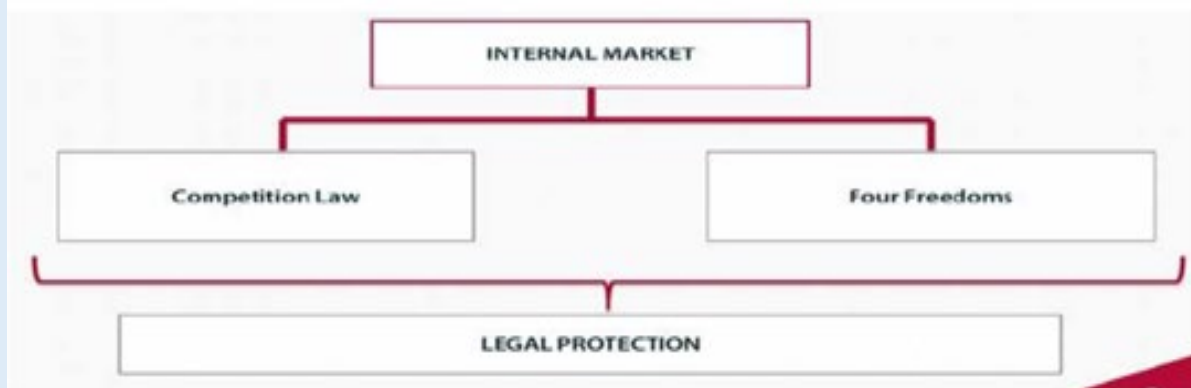
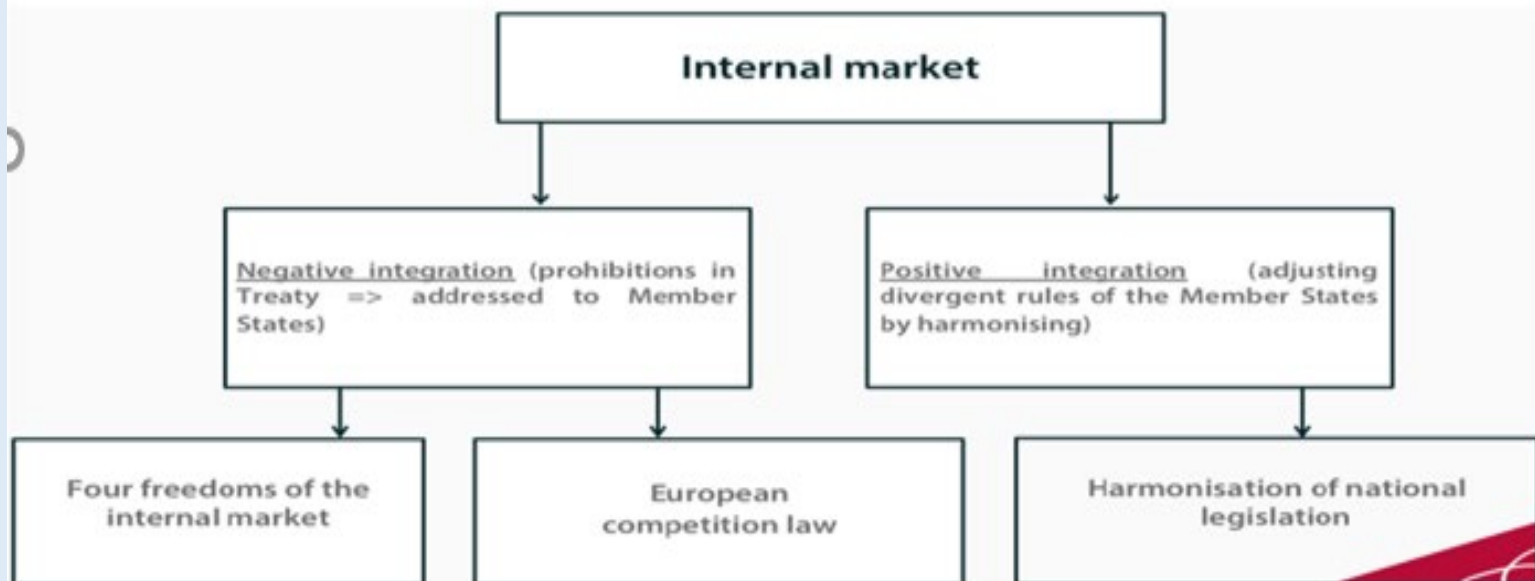
(справа 286/82 Luisi (1984))

Перелік (не вичерпний) видів руху капіталу (Директива ЄЕС 88/361)

- прямі інвестиції;
- інвестиції у нерухомість;
- операції з купівлі-продажу цінних паперів;
- операції з купівлі-продажу акцій чи часток участі в колективних інвестиційних компаніях;
- операції з купівлі-продажу іноземної та національної валюти на внутрішньому валютному ринку;
- операції з відкриття поточних та депозитних рахунків у національних та іноземних фінансових установах;
- операції з надання кредитів в операціях за участю резидентів держав-членів;
- надання грошових позик;
- порука, гарантії та права застави;
- здійснення платежів, пов'язаних з страхуванням;
- позики, пожертвування, отримання спадщини, погашення боргів;
- фізичний експорт та імпорт майна;
- відшкодування збитків, компенсацій;
- платежі, пов'язані з авторськими правами.

Обмеження свободи руху капіталів та платежів (ст. 65)

- Застосовувати положення національного податкового законодавства, що визначають відмінності між платниками податків, які перебувають в неоднакових умовах відносно місця проживання чи місця інвестування капіталу
- Вживати всіх необхідних заходів для запобігання порушень національних законів та актів виконавчої влади, особливо у сфері оподаткування, та ретельного контролю за діяльністю фінансових установ; встановлювати процедуру декларування даних про переміщення капіталу з метою отримання інформації адміністративного чи статистичного характеру; вживати заходів, що є виправданими з точки зору публічного порядку чи державної безпеки.

Нові стратегії розвитку Цифрового ринку ЄС (2019-2024)

- Пріоритети нового складу Європейської Комісії під керівництвом У. фон дер Ляєн - розвиток «Європи, яка відповідатиме цифровій ері»:
 - - розвиток систем штучного інтелекту та вироблення довіри до штучного інтелекту;
 - - розвиток нових цифрових технологій;
 - - захист навколишнього середовища
- Призначення спеціального Віце-президента Європейської Комісії з цифрового ринку, серед завдань якого визначено оновлення правил безпеки для цифрових платформ

Інтеграція України у цифровий ринок ЄС

- **Угода про асоціацію між Україною та ЄС**
(повністю вступила в силу з 1 вересня 2017 року)
- ДОСТУП до внутрішнього ринку ЄС (!!!!)
- - доступ до телекомунікаційних послуг
- - перспектива створення **загального роумінгового простору**
- - створення рамок для **інновацій і стартапів**
- - підтримка транскордонної **електронної торгівлі** (що зумовить спрощення експортних процедур, скорочення затримку на кордонах і підвищення безпеки і прозорості операцій, стимулюючи цифрову економіку в Україні, а також спектр і якість послуг, доступних для споживачів).